

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno ob nedeljah in praznikih — inzerati do 80 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 2, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Londonski razgovori:

Popolno soglasje Francije in Anglije

Francoski in angleški državniiki so obravnavali vsa pereča vprašanja in so ugotovili popolno soglasje — Delbos o pomenu in važnosti razgovorov

LONDON, 30. novembra. Razgovori angleških in francoskih državnikov, ki so se pričeli včeraj in se danes nadaljujejo, so se tikali naslednjih vprašanj:

1. Zahteve nemške vlade glede vrnitve kolonij.
2. Politika Nemčije, Italije, Francije in Anglije v Srednji Evropi.
3. Sedanje stanje pogajanj o zapadnem paktu in o možnosti sodelovanja štirih evropskih velesil.
4. Pomen nemške, japonske in italijanske sklenjenega protikomunističnega pakta.
5. Položaj na Daljnem vzhodu.
6. Likvidacija španskega spora.

Takoj v začetku včerajšnjih razgovorov je lord Halifax razložil svoje vtise s potovanja v Nemčijo. Francoski ministri so popolnoma doumeli pomen tega obiska in ugotovili, da je bil cilj potovanja dosežen. Nato je bilo obravnavano kolonialno vprašanje in je bilo sklenjeno, da se naj ves problem še ponovno prouči.

Nato so govorili o Delbosovem potovanju

po Srednji Evropi in o položaju na Daljnem vzhodu. Angleški in francoski državniiki so se sporazumeli o tem, da je položaj zelo nevaren in da bo potrebno mnogo obzirnosti in točnosti, da se zaščiti njihove koristi na Daljnem vzhodu.

V španskem vprašanju so se državniiki prepirali, da je politika nevmešavanja popolnoma pravična. Ves svet je zadovoljen s tem postopanjem. Konferenca trdi, da je to največji uspeh, ki so ga zainteresirane velesile dosegle.

Ob koncu je bila izražena želja, da bi prišlo do zblizanja in sporazuma z vsemi državami, dasi je treba še mnogo priprav, da bi se mogli začeti sploh kakšni stvarni pogovori in pogajanja.

Po končanih pogovorih v Downing Streetu je ministrski predsednik Chautemps sprejel francoske novinarje v francoskem veleposlaništvu in jim rekel, da je zelo zadovoljen s prisrčnim sprejemom s strani angleške vlade. Toda konferenca še ni končana in zato moram biti rezerviran, da bi ostal korekten. Pogajanja so se začela ob

11. uri popoldne in so trajala do 18. ure popoldne. Kakor vidite, smo bili zelo pridni in edini počitek je bil sprejem, ki nam ga je v svojem stanovanju priredil predsednik vlade Chamberlain. Dotaknili smo se vseh vprašanj, ki zanimajo ves svet in ti pogovori so bili pravo potovanje po svetu, kajti kamorkoli smo prišli, povsod smo našli Angleže. — Ne morem vam povedati podrobnosti z današnjih razgovorov, toda zelo sem vesel, ker vam lahko rečem, da se v vseh vprašanih popolnoma strinjamo z našimi angleškimi tovariši. Mi smo zadovoljni — toda že vnaprej smo vedeli, da sta naši vladi popolnoma solidarni v vprašanju miru in varnosti. Jutrišnji sestanek bo zaključil in potrdil popolno soglasnost in harmonijo med našima vladama.

Danes popoldne ob 11. uri bo zadnji sestanek na Downing Streetu. Na tem sestanku bodo sestavili uradno poročilo. Nato bosta Chautemps in Delbos odšla na kosilo k kralju. Ob 16.30 bosta odstopala v Pariz.

Vojno posojilo Kitajski Amerika, Anglija in Francija bodo omogočile Kitajski nabavo orožja in municije

TOKIO, 30. nov. Kljub demantjem se uporno vzdržujejo vesti, da mislijo USA, Francija in Anglija dati Kitajski veliko posojilo, ki bi ga jamčila vse tri vlade. Službena japonska agencija Domej poroča:

Novo kitajsko posojilo je sklenjeno v višini 100 milijonov funtov po obrestni meri 3%. Pogodba specifiira vojni material, ki se ima nabaviti iz tega posojila. Med drugim gre za nabavo tisoč letal, 150 poljskih topov, 450.000 šrapnelov in granat za poljske topove, 50 težkih topov, 3000 granat za težke topove, 324 protiletalskih topov, 240 lahkih topov za strelske jarkove.

120 gorskih topov, 1.824.000 nabojev za gorske topove in za topove v strelskih jarkih, 20.000 strojnica, 500 milijonov nabojev za puške in strojnice, 10 milijonov kilobomb, 2000 telefonskih aparatov, 100 naprav za poljske radijske postaje, 104 naprave za poljski brzojav in 20.000 kg telefonske žice.

SANGHAI, 30. nov. Kitajski dnevnik »Social Daily News« piše, da je sklenjen sporazum med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo. Rusija priznava kitajsko suverenost nad znanjo Mongolijo, kjer je sedaj mnogo ruskih čet. Vendar Rusija ne bo naravnost posegla v vojne dogodke.

Anglija proti Francovi blokadi Slej ko prej odreka Anglija generalu Francu pravice vojskujoče se stranke

Salamanca, 30. nov. br. General Franco je začel izvajati na vzhodni španski obali poostreno blokado, s katero upa, da bo strl odpor republikancev. Pri blokadi sodelujejo vse razpoložljive enice Francove vojsne mornarice, med njimi 9 večjih vojnih ladij in 31 pomožnih križark. Z blokado je zaprt vsak dohod v valencijsko ali barcelonsko luko. S tem hoče preprečiti vsak dovoz orožja, municije in drugih vojnih potrebščin za republikance. Vojne ladje, ki sodelujejo pri blokadi, imajo nalog, streljati na vsako ladjo, ki bi skušala prodreti v blokado in se približati Valenciji ali Barceloni. Prav tako je blokirana tudi Minorca.

LONDON, 30. nov. Glede na vesti, ki jo je razširila brezžična postaja v Salamanca, da namerava general Franco blokirati vso republikansko špansko obalo, ter ukiniti vse nevtiralne cone v raznih republikanskih pristaniščih, doznava Reuterjev urad, da je poveljnik angleškega sredozemskega brodogoja dobil nalog, naj stopi zaradi te zahteve v zvezo z nacionalističnimi oblastmi v Palma de Majorca. Velika Britanija odklanja generalu Francu pravico izvajanja blokade, ker bi to pomenilo priznanje pravice vojskujoče se države. Na vsak način se ugotavlja, da general Franco nima pravice ustavljati inozemskih ladij izven španskih teritorialnih voda.

Volilni boj v Rumuniji Tudi Titulescu bo kandidiral — Sporazum vlade z Nemci

BUKAREŠTA, 30. novembra. Včeraj se je vrnil po daljši odsotnosti iz inozemstva bivši rumunski zunanji minister Titulescu. V Bukarešti sta ga sprejela voditelja kmetijske stranke Mihailake in dr. Lupu. Titulescu je po svojem prihodu izjavil, da se je vrnil v Bukarešto, ker stoji država pred zelo važnimi dogodki, pri katerih smatra za svojo dolžnost sodelovati. Najprej se bo informiral o političnem položaju ter nato z vsemi svojimi silami sodeloval v volilni borbi. Kandidiral bo na Sedmograškem na listi narodno kmetičke stranke, dasi sam ni član te stranke.

BUKAREŠTA, 30. novembra. Voditelj rumunskih Nemcev Fafrizius je izjavil, da je sklenil volilni sporazum z vladno stranko na podlagi zagotovil Tina Bratiana, da bodo gotove zahteve rumunskih Nemcev izpolnjene. Med drugim se bo ustanovilo 21 nemških konfesionalnih šol v Besarabiji ter več tečajev za nemški jezik. Nadalje bo vrnjena zaplenjena imovina bivše nemške šolske družbe. Nemcem bo dovoljeno imenovati z nemškim imenom kraje z nemško večino.

Amerika hoče imeti močno armado Izjava ameriškega vojnega ministra

Washington, 30. novembra br. Vojni minister je poslal predsedniku Rooseveltu v zvezi z letnim poročilom tudi posebno spomenico, v kateri opozarja na nujno potrebo povečanja ameriške oborožene sile. V sedanjih razburkanih časih, ko na vseh koncih sveta groze vedno novi konflikti, je dolžnost Zedinjenih držav, da skrbijo za varnost svojih interesov. Res je, da ima sedaj Amerika bolj močno arma-

do, kakor jo je imela kdaj doslej, kljub temu pa je še mnogo slabša od armad drugih držav, ki so zadnja leta zrtvovala v ta namen ogromne vsote in si ustvarile številčno daleko močnejše armade, ki so vrhu tega opremljene in razpolagajo tudi z vsemi potrebnimi zalogi in vojnih potrebščin. Vojni minister predlaga, naj se številčno stanje ameriške vojske poveča za 14.000 oficirjev in za 150.000 mož.

Italija priznala Mandžurijo

TOKIO, 30. novembra. Zunanje ministrstvo uradno poroča, da je italijanska vlada poslala mandžurski vladi noto o priznanju mandžurske države po Italiji. Sporočilo pravi dalje, da bo Italija zdaj ustanovila stalno diplomatsko zastopstvo v Mandžuriji. Sporočilo poudarja veliki pomen tega sklepa italijanske vlade, ki pomeni po sodbi japonskega zunanjega ministrstva nov udarec ugledu DN, obenem je pa ta rimski sklep nov dejanski dokaz za soglasje, ki vlada med Italijo in Japonsko za skupni boj proti komunizmu in proti kominterni. Naposled omenja sporočilo, da je Japonska priznala abesinsko cesarstvo že 3. decembra 1936, ko je zaprla japonsko poslaništvo v Adis Abebi in ustanovila namesto njega generalni konzulat.

Teror v Palestini

Jeruzalem, 30. nov. AA. Tolpa arabskih teroristov je napadla tovorni avtomobil, ki je vozil židovske delavce iz Kefara v Ahores v okolici Nazareta. En žid je bil ranjen in so ga prenesli v bolnišnico. Nato je bil napaden še policijski avto in je bil ubit neki angleški redar.

Danes sta pripela v Haifo dva nova bataljona pehote iz Anglije, skupaj 1150 mož. V poučenih krogih izjavljajo, da je to vojsko posebno izurjeno za boje v hribihi.

Listi poročajo, da so trije sinovi šejka Fakama, ki so ga pred nekaj dnevi na podlagi smrtne obsodbe obesili, obiskali grob svojega očeta in se zakleli, da ga bodo maščevali.

Ruski polarni raziskovalci v nevarnosti

London, 30. novembra o. Posebna ruska radijska postaja, ki je stalno v zvezi z rusko polarno ekspedicijo, je razglasila, da so ruski polarni raziskovalci v največji nevarnosti. Pod pritiskom drugih ledenih plošč je prišla velika plošča, na kateri so se utaborili, pokati. Že 14 ur se čuje ko se plošča pod vodo lomi. Zaradi polarne noči jim ni mogoče dognati, kje je središče tega pojva. Vsekakor so se pripravili na zasilno rešitev in so pospravili vse svoje najvažnejše aparate, hrano in druge potrebščine.

Beg dveh nemških letalcev

Dunaj, 30. nov. o. V soboto sta dva nemška letalska oficirja prišla iz Bavarske preko meje v Schärding v bližini Passaua. Bila sta takoj aretirana in odpeljana v Salzburg, kjer so ju policijsko kaznovali zaradi prepovedanega prehoda čez mejo.

Kakor sta izpovedala, je njun beg v zvezi z večjo vojaško afero v Nemčiji. Pred kratkim je namreč nemška letalska eskadrila, ki ee imenuje po znanem Kichtthofnu, dobila nalog, za odhod v Španjo. Nekaj dni pred odhodom so dali vsem članom eskadrile kratke dopuste, da bi lahko prejše v škafli svoje letalce pa so se takoj znebili, da ne gredo v Španjo, nego bodo eskadrili pobegnili preko meje. Njima je beg uspel, drugi pa so se odpravili v Švico in na Nizozemsko, vendar pa ne vesta, ali so srečno prišla čez mejo. Zanimivo je, da sta oba letalska oficirja sinova nemških generalov.

Nemška vlada je danes po svojem poslaniku na Dunaju zahtevala, naj oba oficirja takoj izroči nemškimi oblastem kar pa je avstrijska vlada odklonila, ker med obema državama ni nobene konvencije ali drugega diplomatskega dogovora, na katerega bi nemška vlada lahko opirala svojo zahtevo.

Misli ob prazniku zedinjenja

Ljubljana, 30. novembra. Praznovanje 1. decembra ima globlji pomen in značaj v manifestaciji za skupno državo zedinjenih Srbov, Hrvatov in Slovencev. Praznik zedinjenja ni le spominski dan in njegov pomen ne more biti tudi zgolj simboličen. 1. december je prav za prav prvi dan leta naše države. S 1. decembrom je stopila v zgodovino država Jugoslavija in 1. decembra bi bilo treba vsako leto napraviti letno bilanco. Če je 1. december praznik države, bi morali biti drugi dnevi delavniki in prigradne lepe besede bi ne smele skrivati resnice: ne naših napak in ne pravega lica razmer ter neprijetnih vprašanj.

1. december je praznik našega zedinjenja, drugi dnevi v letu bi pa morali biti delavniki, ko bi v resnici delali za pravo, vsestransko in pravično zedinjenje, to se pravi — delali za svojo državo slojni, zedinjeni tako, da bi bili lahko v nji vsi zadovoljni ter v resnici zedinjeni. Bolj kakor ob drugih prilikah je treba naglasiti ob prazniku zedinjenja, da je najlepša manifestacija za državo delo za lastno državo. Pod tem delom si ne mislimo nič megle: nega: za državo delaš, če opravljaš svoje delo vestno, z odgovornostjo za skupnost, bodisi kot delavec, kmet, intelektualec, prav tako kakor minister. Država je organizirana skupnost in sleherni posameznik v nji je odgovoren vsem za vse, kar stori. V tem je smisel prave demokracije in bistvo javne morale.

Prav zaradi tega ima tudi sleherni državljani pravico in dolžnost zamaati se za državo ter njeno življenje, kakor tudi za delovanje vseh, ki so soodgovorni pred vsemi drugimi. Če bi te pravice ne imeli, bi prej ali slej tudi zamrl v njih čut soodgo-

vornosti. Državljan je srečen ter zadovoljen, ko ni potrebno, da bi mu kdo pripovedoval, da je država v resnici njegova in da je tudi on del države; državljani mora čutiti, da živi v svoji državi, kajti le tedaj se bo tudi zavedal dolžnosti do nje.

Priznati moramo, da pomeni 1. december pred 19 leti predvsem formalno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. Z njim je bil dan okvir za dejansko zedinjenje, za organizacijo ter konsolidacijo države. V koliki meri in v katero smer napreduje naše pravo zedinjenje — smo več ali manj odgovorni vsi. Zdi se nam najboljšje merilo za razvoj države — zadovoljnost državljanov. Če so državljani zadovoljni in če ni več nobenih ovir za popolno zedinjenje — to se pravi: za popolno enakopravnost — je bil razvoj pravilen ter zdrav. Če državljani niso zadovoljni, bi bilo treba poiskati vzroke nezadovoljnosti.

V praznovanju državnih praznikov bi bilo treba več iskrenosti, več iskrenih besed in manj fraz. Praznovanja bi ne smela biti narejena, temveč spontana. Praznovati bi morali vsi — to se pravi ne le praznovati na zunanji s tem, da delo počiva, temveč v zavesti, da je državni praznik tudi praznik državljanov, ne le države. Več resnosti bi bilo treba v tem praznovanju in manj pompa; zavedati bi se morali, zakaj praznujemo: praznovanje bi moralo biti resnična manifestacija za državo kot vrhovno organizacijo človeške družbe, organizacijo, ki ščiti splošne človeške, politične, narodne in socialne pravice in svobosčine svojega članstva — državljanov. Moralo bi biti manifestacija pa popolnejšo, idealno državo; manifestacija za pravo zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v močno državo enakopravnih državljanov.

SOKOLSTVU!

V proslavo državnega in sokolskega praznika prirede ljubljanska sokolska društva drevi ob 20.30 v veliki dvorani na Taboru slavnostno akademijo z nastopnim sporedom:

1. sokolska koračnica, orkester Sokola I Tabor,
2. prvi december in Sokolstvo, govori nam župnega staroste br. inž. Lado Bevc,
3. državna himna, orkester Sokola I Tabor,
4. člani: petorica,
5. članice: vaje z žogami,
6. člani: vaje na drogu,
7. moški naraščaj: »Pod prapori«,
8. Pesem sokolskih legij, pojejo vsi udeleženci akademije.

Vabimo sokolsko članstvo in vso nacionalno javnost, da drevi z nami proslavi naš največji državni in sokolski praznik.

Zdravo!

Ljubljanska sokolska društva

Politični obzornik

Kralj Peter II. in usesokolski zlet v Pragi

Glasičo češkoslovaškega sokolstva »Sokole«, ki izhaja v Pragi, javlja v svoji zadnji številki, da je šumavska sokolska župa poslala predsedništvu »Česke obce sokolske« pismen predlog, naj službeno povabi na X. slovanski vsesokolski zlet koncem meseca junija in začetkom meseca julija 1938. povodom proslave dva, setletnice ustanovitve češkoslovaške republike Nj. Vel. kralja Jugoslavije Petra II. ne samo kot viadreja bratske in zavezniške države, marveč predvsem kot starešino Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije s prošnjo, naj bi osebno prisotstvoval sokolskim svečanostim in s svojo navzočnostjo povikal njih sijaj. Ni dvoma, da bo predsedništvo COS z radostjo osvojilo ta predlog, ki je izšel iz čistih slovanskih sokolskih duš, takisto gotovo je tudi, da bi se mladi sokolski kralj navdne rad odzval temu vabilu, toda o vladarjevih dejanjih odločuje ne samo osebne simpatije, marveč tudi drugi momenti, med katerimi ne bo zadnji moment osebne varnosti.

Za zvezo češkoslovaške s Poljsko

Poljski list »Młody Narodowiec« v Biełskem je pred kratkim objavil lep članek o odnosih med Poljsko in Češkoslovaško. V članku se zavzema za najtesnejšo zvezo med Poljsko in Češkoslovaško, v to svrhu pa predlaga Češkoslovaški in poljska vlada bi si naj protistransko jamčile za svoje državne meje. Poljska bi naj z vso svojo oboroženo silo jamčila nedotakljivost vseh

mej češkoslovaške republike, takisto pa bi morala tudi Češkoslovaška garantirati nedotakljivost vseh poljskih mej s poljskim koridorjem vred. To bi imelo za posledico sodejstvo češkoslovaškega in poljskega generalnega štaba sestavo skupnega obrambnega načrta, ki bi bil ogleini kamen varnosti, takojšnjo zgradbo potrebnih železnih in cestnih zvez, premostitev gotovih tvornic, posebno izpostavljenih nemškimi letalskim napadom, v varnejše kraje, unifikacijo nekaterih tipov orožja, streljiva in vojaških vzgojevalnih metod itd. Obrambna moč teh dveh držav, tako združenih, bi ne bila samo račun dveh sestavkov, marveč bi bila mogočen faktor v obrambi miru, kakor tudi, ako bi bila potreba, v vojni. — V zadnjem času se množe v poljski javnosti glasovi, ki zagovarjajo tesno zblizanje med Poljsko in Češkoslovaško kot najboljšo obrambno sredstvo proti zunanjim nevarnostim. Po teh zunanjih znakih sodeč, se je jelo svitati tudi na Poljskem!

Iz državne službe

Beograd, 30. nov. p. V državnem zdravilišču v Topolšici je napredoval upravni uradnik Josip Sajc iz 8. v 7. položajno skupino. — Na lastno prošnjo je bil premeščen katastrofi geometer Josip Sever iz Ljubljane v Skofjo Loko. — Nadzorniški pripravnik Leopold Rijavec je imenovan za nadzornika policijske straže pri upravi policije v Ljubljani v 9. pol. skupini.

Borzna poročila.

Curih, 30. novembra. Beograd 10. Pariz 14.69, London 21.60, Newyork 432.50, Bruselj 73.54, Milan 22.75, Amsterdam 240.40, Berlin 174.35, Dunaj 79.10 do 81.75, Praga 15.22, Varšava 81.80, Bukarešta 3.25.

Pedagoška načela javnega dela

Aktualno predavanje dr. Stanka Gogale pod okriljem
Pedagoškega društva

Ljubljana, 30. novembra. Sredi je predaval univ. docent dr. Stan-ko Gogala o pedagoških načelih javnega dela. Morda bo marsikdo vprašal, kaj pa ima pedagogika opravka z javnim delom, začuden nad tem, da se pedagogika vrti v stvari, ki so ji na prvi pogled tako tuje — v načela javnega dela. Toda vzgoja in praktično življenje sta vedno v najtesnej-ših stikih in predavanje dr. Gogale nam je pokazalo, da lahko postane vsako vzgojno delovanje naravnost iluzorno, če zija med načeli javnega življenja in med načeli vzgoje tako globok prepad kakor dandane.

Predavatelj se neče spuščati v moralne osnove javnega dela, ne gre mu samo za normativno gledanje javnega dela, gre za vprašanje, kaj res vzgojno, izobraževal- ne vplive sprejema posameznik v javnem delu. Glavni in najvažnejši problem prak-tičnega dela je vprašanje zaupanja sodeb- nega človeka v smiselnost pedagoškega de-lovanja sploh.

Vzgoja ima dva temeljna vrednostna momenta. Že v kolikor je oblikovanje, je vrednostno umerjena na različne kulturne vrednote. Drugi pa je etični moment, gre za zaupanje v človeka, gre za vprašanje ali ima vzgoja sploh še življenjski smisel, ali sploh kaj preide v praktično življenje, v javno delovanje.

Predavatelj je prišel sam tekem svoje prakse do konflikta med vzgojno tenden- cijo in življenjsko uspešnostjo vzgoje. Življenje gre brezobzirno svojo pot naprej in res izgleda, da je vsa teorija le prazna pena. Če gleda konkretno življenje, prihaja do pesimizma na strani vzgojitelja in na strani gojenca. Obojni pesimizem se naslanja na važna dejstva v javnem življenju in predavatelj je našel nekaj teh dejstev, ki jih sicer poznamo več ali manj vsi, čeprav se ne zavedamo njihovega usodnega vpliva na vzgojo.

Razumemo lahko mladega človeka, ki mu je včasih naravnost breme biti vzgo- jen, saj je v življenju glavno kruh in nor- mativnost v življenju gre svojo pot, izgle- da, da je poštenost ne ovira. Prvo je vpra- šanje koristi in uspeha, postransko je ali je kaj dovoljeno ali ni. Kako mora zastre- meti mladi človek, ko pride do spoznanja, da je dovoljeno to, kar je koristno, ko spozna, da »so otroci teme pametnejši kot otroci lučie, kakor že pravi sv. pismo. Dru- ga važna stvar v javnem življenju je uspeh poštenosti ali nepoštenosti. Mladi človek, ki topi v življenje kmalu vidi, da imata nepoštenost in hinavščina večji uspeh ka- kor poštenost in odkritost. Kakšna ovira za njega, če ga je vzgoja napravila za poštenega človeka. Nadalje vidi v veli- kem mednarodnem življenju, da velja moč več kot pravičnost in tudi v malem opazi, kako ima vedno tisti več uspeha, ki ima

več moči. Ni čudno, če se mu potem za- maje smisel vsega vzgajanja. Vpraša se, zakaj nas le vzgajajo k pravičnosti, če pa z njo nikamor ne pridemo.

Vidi, da se v javnem življenju silno malo da na kvaliteto poedince in na njegov od- nos do dela, da je važno edino to, kje je tisti človek. Opazi, da postaja v našem kulturnem življenju vedno važnejše vpra- šanje kulturne kvantitete, ne pa kulturne kvalitete. Večkrat je celo tako, da se kdo sili v kulturno delo samo iz namena, da bi preko kulture prišel do udeleževanja v po- litičnem in javnem življenju. Marsikdaj postane kultura zavirna do določenih go- spodarskih in političnih organizacij in tu- di to za mladega človeka ni brezpomem- no. Vpraša se, ali ni kultura sama toliko vredna, da bi iz nje same izšle smernice za kulturno življenje. Se težji postane ta konflikt, ko opazi, da je kulturno delova- nje večkrat samo opravčilo za tako ali drugačno politično in gospodarsko javno delovanje.

Moderna vzgoja je polna tendenc, da pri- vede gojenca do pripoznavanja sodečega, a zopet gre javno življenje svojo pot in daje povoda za vzgojni pesimizem. Saj se navadno nasprotuje neki ideji samo zato, ker jo je sprožil pripadnik nasprotnega ta- bora, ne gleda se na stvar samo.

Iz vzgojnega pesimizma pa prihajamo tako k načelom za javno delo. Sediče mi- sli niso namenjene kot teorija. Izhodišče je, da mora nam vsem biti veliko na tem, kako javno življenje vzgojno vpliva na po- sameznika in da ne dela vsak poedinec še večjega prepada med življenjsko resnično- stjo in vzgojno teoretičnostjo. Vsako jav- no delo naj izvira iz tvojega polnega pre- pričanja, če nisi prepričan o tem, kar go- voriš, nimaš pravice, da bi nastopil. Kva- liteta človeka samega, ne pa pripadnost naj daje upravičenost za javno delo. V pol- ni meri je treba uvaževati samostojnost duhovne kulture na eni in gospodarskega ter političnega življenja na drugi strani. V največji meri je treba povdariti princip poštenosti in doslednosti dela. Spoštovati je treba delo drugega človeka. Znano je, da smo Slovenci majhni po številu, da pa smo še bolj majhni po sebičnosti. Dva člo- veka na istem polju skoraj ne moreta de- lati. Zastopati je treba načela, da mora imeti človek za javno delo notranji po- klit. Kultura se ne sme izrabljati kot sred- stvo za neko širšo kulturno panogo, ima svoj lasten smisel v kultiviranju človeka samega. Ne sme si vsako do lastiti pravice, da govori o vsem, povdariti moramo prin- cip strokovne poglavljenosti. Končno pa je tudi nujno, da spoštujemo in priznamo vsako konstruktivno delo nasprotnika.

Glavno odobravanje je nagradilo ob skle- pu odkrita predavateljeva izvajanja.

naj ga odžene v Ljubljano. Seveda mu na policiji tega niso verjeli in so ga pridržali. Pozneje se je oglašil na kriminalnem ura- du orožniški kaplar Hočevar z Ježice, ki je povedal, da je bil v noči na soboto vol ukraden posestniku Janezu Snoju v Dra- govju, občina Podgorica. Posestnik Snoj se je že javil na policijo, kjer so mu povedali, kje lahko dobi vola. Štrukelj je zavrnil svojo »mesarsko obrt« zaključil v zaporu.

Dr. Ivan Högl

Ljubljana, 30. novembra. Sredi ob 22. je v Leonišči po dolgočraj- nem trpljenju umrl splošno znani ljub- ljanski zdravnik in dobrotnik siromakov dr. Ivan Högl.

Pokojni je bil po rodu Nemec. Zibelka mu je točila v Stari Loki pri Kočevju, kjer je zagledal luč sveta 15. oktobra 1868. Srednjo šolo je končal v Ljubljani, kjer je 1. 1887 maturiral. Medicino je študi- ral na Dunaju in tam 1. 1893 promoviral za doktorja vsega zdravilstva. Na du- najski kliniki je tudi nekaj časa prakti- ciral, nato pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je postal asistent slvitnega primarija dr. Valente. Kmalu je začel samostojno or- dinirati in se s svojim bogatim znanjem, zlasti pa s priključnim značajem priju- bli vsemu prebivalstvu. Bil je res dober in nesebičen zdravnik, vedno pripravljen pomagati bližnjemu tudi brezplačno. Res si ga lahko vsako uro, v dežju in blatu, v bozgi in mrazu, videl na kolezu, ko je hitel k svojim bolnikom. Tudi njegova ka- nalnica je bila vedno polna bolnikov, saj ni bil le izvrsten zdravnik, temveč je imel tudi za vsakogar prijazno besedo in ga znal potolažiti. Dr. Högl je bil pravi oče siromakov. Če je prišel k revni rodbini, ni nikdar vprašal za plačilo, in zato ni čuda, da so ga klicali od blizu in daleč. Vse naše prebivalstvo pa se zlasti spomi- nja dr. Höglja med svetovno vojno, ko je zdravil in pomagal najbednejšim, saj je bilo prav takrat občutno pomanjkanje zdravnikov in zdravil. Zelo je bil prilju- bljen tudi kot zdravnik tobačne tovarne in Trgovske bolniške blaginje.

Ana Podkrajškova umrla

Ljubljana, 30. novembra. Iz Zagreba je prispela danes žalostna vest, da je tam po kratkem trpljenju davi ob pol 2. umrla znana narodna buditeljica ga. Ana Podkrajšek-Harambašica, ki je še lani dokaj čvrsta in zdrava praznovala 70-letnico rojstva.

Ga. Ana Podkrajškova, vdova po pokoj- nem Francu Podkrajšku, širom domovine in daleč preko njenih meja znanom pod imenom Harambaša, rodoljubom najčistejšega kova, ki je bil v borbi za narodove pravice sama iskra in jeklo, je bila rojena 27. ju- nija l. 1866 v skromni hišici pri Stancarje- vici, naj obtožena zdravniki ponovno pre- iščejo pod daljšim nadzorom. Državni tožilec dr. Fellah je zahteval strogo ka- zen, ker obtoženec pohujšuje mladino. Sod- nik je na podlagi izjave izvedencev moža- karja obsojil na 5 mesecev strogega zapo- ra. Branilec je imel seveda tudi prav, ko je trdil, da kazen tega človeka ne bo po- boljšala, ker je bil že večkrat kaznovan, pa je zagrešil vselej po spretni kazni isti delikt.

Gledališki igralci izsledili tatu

Ljubljana, 30. novembra. V soboto ponoči se je vračala večja dru- žba ljubljanskih gledaliških igralcev z go- stovanja v Celju z avtomobilom v Ljub- ljano. Blizu Domžal jih je ustavil neki ko- lesar in jih vprašal, če so morda videli moškega, ki je gnil vola proti Ljubljani. Odgovorili so mu, da ne. Pozneje in sicer v Stožicah so pa iz avtomobila res opazili moškega, ki je gnil vola rejenega vola. Ta- koj so ustavili avtomobil in obstopili moža. Vprašali so ga, čevaj je vol, pa se je mož nekam nerodno zagovarjal, nakar so mu vola vzeli in ga gnali v stajo gostilničarja Pečnika, moža so pa kar s seboj vzeli in odpeljali na policijo.

Na policiji so ugotovili, da je to brez- poselni 31-letni delavec Janez Štrukelj, do- ma iz okolice Domžal. Rekel je, da mu je vola v Domžalah izročil neznan mož, češ,

do, ne boje se nevarnosti, saj je bila kot zavedna Slovenka in vdova po pokojnem Harambaši na črni listi.

Zadnja leta se je ga. Ana umaknila v zatišje k hčerki ge. Ogi, soprogi znanega tovarnarja V. Bizjaka v Rogški Slatini in v Zagrebu, kjer jo je tudi doletela smrt. Poleg hčerke žaluje za njo še sin Saša, ki živi v Beogradu.

Bodi plemeniti ženi, ki je vse svoje živ- ljenje nesebično žrtvovala v prid in dobro svojega bližnjega, lahka zemlja, ugledni rodbini pa naše iskreno sožalje! Naš na- rod jo bo ohranil v hvalnem spominu.

Pevsko društvo »Sava«

Ljubljana, 30. novembra. Postrni in zanimivi spored novinarskega koncerta bo s tremi efektnimi moškimi zbori zaključilo pevsko društvo »Sava«, ki je ena izmed najmlajših pevskih or- ganizacij v Ljubljani, a predstavlja s po- žrtovovalnostjo članov in z odličnim vo- dstvom upoštevanja vredno pevsko enoto. To pevsko društvo se je rodilo iz čiste ljubezni dolega petja. Člani društva so po večini delavci in nameščenci iz vzhod- njega dela mesta. Pred kakimi 12 leti so se pod Golovcem na podu zidarja Jerne- ja Hlebeša zbirali fantje k pevskim vajam, kmalu pa se je pevska družina organizi- rala ter si uredila svoj lokal na Poljan- ski cesti. Društvo se je v kratkem času lepo uveljavilo s svojimi samostojnimi koncerti in v sodelovanju z drugimi, v Hubadovi pevski župi volanjenimi pevski- mi organizacijami. Za razvoj in napredek društva si je pridobil velike zasluge iz- redno spretni pevovodja Vračko, njegov naslednik, znani glasbenik, zborovodja in skladatelj Venturini pa je zbor temeljito reorganiziral in okreplil. Zbor šteje do 35 pevcev.

Na novinarskem koncertu bo izvajala »Sava« dve novi izvirni skladbi svojega zborovodje g. Venturinja: »Udinkovo do- movino«, ki je nalašč zložena v proslavo narodnega praznika ter skladbo na besedi- dilo pesnika Zupančiča »Svežde pokojno žarijo«. To je ljubka, lirčna pesem, v skladbi pa pride najbolj do veljave bar- ton-solo. Zbor požrtvovalnih ljubiteljev lepega petja zasluži vso pozornost in pri- znanje.

Tržni dan — danes

Ljubljana, 30. novembra. V Ljubljani so tržni dnevi ob sredah in sobotah, zaradi jutrišnjega praznika je pa bil tržni dan danes, česar niso vedeli niti nekateri stalni prodajalci na trgu. Uslu- benici mestnega nadzorstva so opozarjali prodajalce že prej dne 1. decembra ne bodo smeli prodajati, vendar pa vsi prodajalci tega ne vedo. Namestu jutri je tudi danes semanj dan. Živilski trg je bil danes mnogo premalo založen za tržni dan. Bajje bodo prišle nekatere kmetice jutri v Ljubljano prodajati in bodo zelo razoča- rane.

Tudi nekatere gospodinje niso vedele, da je danes tržni dan in so pozabile na trg kakor navadno zadnjega v mesecu. Jutri baje ne bodo smeli prodajati niti branjci- ci in marsikdo se ne bo mogel založiti ni- ti z najpotrebnejšimi žili.

Mraz te dni precej ovira prodajo zele- narja na prostem. Najprej zmrzuje neza- varovana cvetča ter kmalu izgubi snežno belino. Zdaj so prodajalci, dobro založeni z dalmatinsko in italijansko cvetčo. Če mraz ne bo popustil, ne bo več na trgu na izbiro nekaterih vrst zelenjave in tudi ja- bolk bo manj. Danes je bil slabše založen perutinski trg. Kaže, da bodo jajca kmalu pravi luksuz, tako so draga. Gospodinje že zdaj skrbijo, kako bodo pekle in cvrle o božiču, če bodo jajca tako draga. Po- dinjari kos niti več ne dobite lepega jajca. Povprečno so jajca po 1,25 din kos.

Gospodinje se zadnje čase že boje tržnih poročil, ker je nastopil čas zimске dra- gine. Razen tega je nastopila tudi miklav- ševska draginja, ki se sicer ne kaže toliko pri cenah živil, pač pa pri značilnem se- zonskem blagu. Toda letos vlada optimiz- em oficijelno v trgovini in na trgu, zato se ne sme nihče pritoževati nad draginojo. Zdal lahko samo potolažimo gospodinje, da se živila na živilskem trgu niso v splo- šnem podražila.

Ljubljana, 30. novembra. Policijski organi so večraj prijeli več beračev, ki so postopali po mestu in nade- govali ljudi. Pri zaslišanju se je izkazalo, da ni vseh priglana na pot beračenja zgolj potreba, marveč da so se nekateri že delj časa pečajo obrtoma z beračenjem. Pri tem so se naučili raznih žalostnih zgodbic ki jih pripovedujejo lahkovernim ljudem, zaradi česar jim tudi sproti nasedajo. Po- licija je več mladostnih beračev pridržala v zaporu, nekaj pa jih je izgnala v njho- ve domovinske občine.

V neki gostilni na Celovski cesti v ši- ski je prišlo sredi do velikega kravala. Okrog 21. se je primajala v gostilno dru- žba petih krošnjarjev. V gostilno so prišli že z namenom izzvati prepir, ker so se jezili na gostilničarja, ker jim nekdo pi- janim ni hotel postreči s pižmo. Čim so vstopili v gostilno, so zahtevali pižme, ki jim jo je po gostilničarju zopet odklonil. To jih je razkajalo. Kakor na povelje so navali na gostilniški inventar ter pričeli preverčati mize, dvigati stole in metati kozarce po tleh. Nastal je splošen pretep, med katerim so krošnjarji poškodovali s stoli več mernih gostov. Eden izmed di- vakov je udaril po glavi tudi gostilničar- jevo ženo Marijo in ji prizadel večjo rano. Ko so nekateri gostje pozvali na po- moč policijo, so se podivjanci razbežali na vse strani, vendar se je stražnikom po- srečilo poloviti jih v njihovih prenočiščih, nakar so jih odvedli na policijsko upra- vo. Nasilneže bo policija po zaslišanju iz- ročila sodišču, potem bodo pa izgnani iz Ljubljane.

Tatvine v mestni klavnici se še vedno ponavljajo. Ni še dolgo tega, ko so zapri- li dva ali tri mesarske pomočnike, ki so kradli meso in slanino, že so se spet pri- tožili nekateri mesarski mojstri, da so jim zmanjkali iz klavnice, cel krog mesa. Vče- raj je na prijavil mesar Franc Volkar, da so mu tatovi odjeli izpred hladilnice na klavnici kar člega, že očiščena praši- ca, 120 kg težkega in vrednega 700 din.

Oškodovanec je sprva menil, da gre za neokumno šalo, ko pa prašica le ni bilo od nikoder, je obvestil policijo.

Nekje pod Rožnikom je bil sredi areti- ran 27letni brezposelni delavec Salj Alka- sovič, pri katerem so našli večji zavoj ob- leke, ki jo je malo goreje odnesel iz ne- kega stanovanja. Polica je obleko vrni- la lastniku, Alkaloviču pa so dali izročiti sodišču.

Danes ob 20. uri, jutri na praznik ob 15., 18. in 21. uri dva velfilma na- enkrat!

KLUB LJUBIMK
in
KURTIZANA
Mladini vstop prepovedani!

KINO MOSTE

Vlom sredi mesta

Ljubljana, 30. novembra. Ko je prišla davi postrežnica v Držav- nem osrednjem zavodu za ženski obrt na Novem trgu 4 v pisarno pospravljati, je prestrašena opazila, da je po pisalni mizi vse razmetano. Vsi predali so bili odprti, akti in pisma pa so ležali razmetani po tleh. Premaknjena je bila tudi mala blagaj- na. Postrežnica je takoj spoznala, da je bi- lo ponoči vlomljeno. Brž je telefonirala ravnatelju g. Božu Račiču, nakar je bila obveščena tudi policija.

V zavod so prišli že ob 7. zjutraj detek- tivi. Za pečjo v knjigovodstvu so našli v zidu veliko odprtino, skozi katero se je splazil vlomilec v sobo. Iz knjigovodstva je mogel nemoteno dospeti v ravnateljevo pisarno, kjer je najprej odprl v pisalni mi- zi predal ter našel med drugim tudi ključ- od male blagajne. Blagajno je izpraznil in zmetal vse akte po tleh. Denarja v blagaj- ni ni bilo, pač pa je našel v posebnem pre- dalu nekaj hranilnih knjižic, ki se jih pa ni dotaknil. Poskušal je odpreti tudi drugo veliko blagajno, v kateri je bila večja vsota denarja, a se zdi, da je ni znal odpreti. Slednjič je vlomilec pretaknil tudi vse spi- se na ravnateljevi mizi in jih razmetal po tleh. Stvarne škode ni napravil posebn- pač pa je v pisarni povzročil silen nered, ker je zmanjkalo tudi nekaj aktov.

Z Ježice

Proslava praznika zedinjenja. Solska mladina ježenske Sole bo 1. decembra po cerkvenem opravilu ob 8 priredila v cerk- veni dvorani proslavo državnega praznika. Predsednik krajev. šol. odbora g. Sever je k tej solski proslavi povabil vse kulturne organizacije v občini. Istega dne ob 20 pa bo imelo Solsko društvo Ježica v svojem domu slavnostno akademijo v proslavo državnega in narodnega zedinjenja. Na sporedu so recitacije, telovadnje in pevске točke ter spominjski govor. K proslavi, so vabljena vsa društva in oblasti. 1. decem- bra ob 10 pa bo imel Sokol za vse svoja članstva slavnostno sejo, na kateri bo iz- vedena preudba solske dece v naraščaj in naraščaja v članstvo ter zaobluba no- vih članov. Udeležba pri obeh prireditvah v kroju. Nacionalne hiše bodo za 1. de- cember izobesile državno zastavo.

Prejemba posesti. Znano gostinje

Brški na Ježici je pri sodni prodaji 28. t. m. kupila po svojem pooblaščenju občina Ježica za den 268.000. Poslopje je bilo zgra-jeno pred leti za den 550.000. Občina Ježica je tudi pravkar končala tožbo z lastnikom radi nekih namišljenih stavbnih prestop- kov, vendar je nad leto dni tekočo pravda izgubila. Stroškov bo vsaj 10 jurjev. Obeta pa se še nova pravda naši občini, topot s strani g. Brškega, ki trdi, da je imel radi pravičnega veliko škodo, češ, da mu je od občine naprta pravda odgnala kupca, ki mu je v izvensodni prodaji prišel dobi- več za njegovo posestov, radi višefe prav- de ni kupil. Morda torej za nizko ceno kupljeno posestovo le ne bo tako poceni.

Iz Maribora

Poziv mariborskemu sokolstvu. Na praznik zedinjenja je zvečer po maribo- rskih ulicah baklada vojaštva in nacional- nih društev. Te baklade se udeležili tudi sokolstvo korporativno v civilu z znakom, ki se uvrsti v povorko takoj za vojaškimi edincami. Pozivamo vse članstvo sokol- skih društev v Mariboru, da se obvrno udeležiti te nacionalne manifestacije. Zbi- ranje ob 18. uri v Narodnem domu. Od- tod odidemo skupno na glavno zbirališče, Zdravci!

Na dan 1. decembra bo v mariborski stolnici ob 10. uri služba božja. Mestni poveljnik je odredil, da ji morajo pris- tovestvati vsi rezervni oficirji in častniki in vojaški uradniki, ki naj se zbere pred stolnico ob 9.45. Uniforma svečana, na- one pa, ki si je še niso nabavili, civilna praznična obleka.

Rokoborbo so končane. Več dni so se vršile v veliki unioński dvorani rokoborbe mednarodnih atletov-profesionalcev. Zanimanje za rokoborbo je bilo preoči- šnje. Zmagal je Jugoslovani Pero Kop.

Svengali na Češkoslovaškem. Po kratkem odmoru v Mariboru se je te dni napotil naš priznani telepat, grafolog in hipnotizer g. Svengali na daljšo turnejo po Češkoslovaški. Priredil bo svoje ele- mentarne predavanja v vseh tamka- žnjih večjih mestih.

Živa bakla. V Lipovcih pri Beltin- cih se je šletna posestniška hiša Ema For- jan preveč približala štedilniku. Dekletu- se je vnela obleka in v trenutku je bila, vsa v plamenih. Kljub temu, da so otro- ki takoj prihiteli na pomoč, je zadobila, mala Ema tako hude opekline, da je kma- lu po nesreči izdihnila.

Nesreča z lovsko puško. V vasi Hra- stje-Mota je 25letni posestnikov sin Alojz Vaupotič pregledoval očetovo lovsko pu- ško. Nenadoma se je puška sprožila in sibre so mu ranile prsa in demo robo. Ponesrečenca so prepejeli v bolnico.

Otroka zažgala hiša. V nedeljo opo- dne je prišla v Črešnjevcu pri Selhici ob Dravi goreti hiša posestnika Andreja Ver- donika. Vzrok požara so kmalu pojasnili. Blizu goreče hiše sta se skrivala dva 5 letna fantka, ki sta jokaje priznala, da sta na podstrešju zažgala trske. Škoda je občutna.

Ker je otroka oropal. Včeraj je mali kazenski senat v Mariboru obsodil 21let- nega delavca Petra Cifra na 18 mesečno robijo, ker je 1. julija v Krncih pri Mur- ski Soboti napadel šletno deklico in ji iz ušes iztrgal zlate ušane.

ljiljke. Priporoča se **Duma vd. Stošić**

